

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania U. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Sosnowcu

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 20 września 2023 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 2321/19,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od pozwanego na rzecz odwołującej się kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach, wyrokiem z dnia 29 czerwca 2022 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 4 października 2019 r. i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Sosnowcu z dnia 9 listopada 2018 r. w ten sposób, że ustalił, iż U. J. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 6 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny wskazując, że sporem w niniejszej sprawie objęty był okres od 6 maja 2013 r. do dnia wydania zaskarżonej decyzji, to jest do 9 listopada 2018 r., w pierwszej kolejności podzielił dokonaną przez Sąd pierwszej instancji

ocenę, że w okresie od 6 maja 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. odwołująca się podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności. W odniesieniu do dalszego okresu Sąd odwoławczy stanął na stanowisku, że całokształt materiału dowodowego, a także sposób postępowania organu rentowego wobec treści art. 8 k.p.a., wskazuje, że odwołująca się nadal spełniała przesłanki do podlegania ubezpieczeniom społecznym - zarówno obowiązkowym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, jak i dobrowolnemu chorobowemu - z tytułu prowadzenia przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Skargę kasacyjną wniósł organ rentowy, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania wskazał na przesłankę wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to jest, skarga jest oczywiście uzasadniona, upatrując swojej racji w naruszeniu art. 321 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczona wniosła o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym, kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do merytorycznego rozpoznania, bowiem nie zdołano wykazać podstawy wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Poza powtórzeniem ustawowego terminu ta część wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie identyfikuje kwalifikowanej postaci naruszenia prawa, polegającej na jej oczywistości, widocznej *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego.

Oczywistej zasadności skarżący dopatruje się w hipotetycznych rozważaniach Sądu Apelacyjnego dotyczących możliwości podlegania ubezpieczeniom społecznym przez odwołującą się jako osobę współpracującą. Wątek ten, podniesiony przez Sąd odwoławczy w żaden sposób nie rzutuje na treść rozstrzygnięcia, zgodnie z którym odwołująca się (po 31 grudnia 2013 r.) nadal spełniała przesłanki do podlegania ubezpieczeniom społecznym - zarówno obowiązkowym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, jak i dobrowolnemu chorobowemu - z tytułu prowadzenia przez siebie pozarolniczej działalności gospodarczej, przy czym okres ten trwał do dnia wydania zaskarżonej decyzji, to jest do 9 listopada 2018 r.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, art. 321 k.p.c. wyraża zasadę dyspozytywności, zgodnie z którą powód decyduje zarówno o wszczęciu postępowania, jak i o zakresie rozstrzygnięcia sprawy. Sąd nie może zasądzić czego innego od tego, czego żądał powód (*aliud*), więcej niż żądał powód (*super*), ani na innej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda. Zakaz orzekania ponad żądanie odnosi się zatem albo do samego żądania (*petitum*), albo do jego podstawy faktycznej (*causa petendi*). Przenosząc powyższe uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy, należy podkreślić, że zakaz orzekania ponad żądanie oznacza, że sąd nie może orzec co do przedmiotu, który nie był objęty zaskarżoną decyzją organu rentowego. Z tego względu Sąd drugiej instancji nie dopuścił się kwalifikowanego naruszenia prawa.

Przypomnieć też trzeba, że stałe wykonywanie rodzajowo jednej umowy (usługi) i dla jednego podmiotu może być działalnością gospodarczą (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2016 r., III UZP 2/15, OSNP 2015 nr 12, poz. 163; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2016 r., I UK 77/15, LEX nr 2000382). Jednocześnie nie można się zgodzić, na decyzję organu rentowego, która wyłącza z podlegania ubezpieczeniom społecznym osobę realizującą usługi w ramach przyjętego zobowiązania, bez jednoczesnego rozstrzygnięcia, jaki ma rzeczywisty tytuł do polegania ubezpieczeniom społecznym. Takie zawężenie rozstrzygnięcia w decyzji nie jest właściwe w sytuacji, gdy nie jest kwestionowane wykonywanie usług czy pracy, gdyż decyzja nie może być tylko negatywna w sytuacji, gdy powinna całościowo regulować sytuację ubezpieczonej

(por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III USKP 57/22, LEX nr 3578465).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie zdołał wykazać potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak na wstępie. O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]

[ał]